

Gods rijke genade

Ds. A.T. Vergunst – Lukas 15

Zingen: Psalm 103: 4
Lezen: Lukas 15
Zingen: Psalm 113: 1, 3, 4
Zingen: Psalm 86: 2, 3
Zingen: Psalm 34: 9

In deze dienst, gemeente, wil ik uw aandacht vragen voor een overbekend hoofdstuk in de Bijbel. Jongens en meisjes, ik hoop dat dit hoofdstuk ook voor jullie niet onbekend is: het hoofdstuk over het verloren schaap, de verloren penning en over twee verloren zonen.

Maar vandaag wil ik uit dit hoofdstuk eens een andere toepassing maken, dan die wij er misschien altijd van gemaakt hebben. Wat bedoel ik daarmee? Er zijn van dit hoofdstuk ontzaglijk mooie preken te maken, heel rijk en onderwijzend. Over hoe een verloren zoon thuis mag komen en hoe God in Zijn opzoekende genade een verloren schaap weer vindt. Maar ten diepste gaat het daar niet over in dit hoofdstuk. Ten diepste had de Heere Jezus dat helemaal niet in Zijn gedachten, toen Hij deze preek hield voor Zijn eerste hoorders.

Kijk, wij vinden gelijkenissen natuurlijk altijd heel eenvoudig. Dan denk je: Hé, dat is fijn! De dominee gaat over een gelijkenis preken, dat is altijd veel makkelijker dan andere gedeelten. Maar een gelijkenis is eigenlijk niet zo'n mooi verhaal. Een gelijkenis is te vergelijken met een pijl die een hele scherpe punt heeft. Dus is het doel van een gelijkenis meestal niet om te vertroosten maar om pijn te veroorzaken. Pijn die dan moet brengen tot verandering van denken en handelen. Want als jij ineens ergens pijn voelt, ga je er wat aan doen om die pijn kwijt te raken. Dat is dus ook het doel in deze bekende gelijkenis.

Als je goed kijkt naar een pijl, dan zie je dat zo'n pijl maar één scherpe punt heeft. Zo is het ook met elke gelijkenis: die heeft uiteindelijk altijd maar één punt. Wij maken soms allerlei toepassingen, die wel mooi zijn en ook op zich geen onwaarheden zijn, maar die toch afleiden van waar het ten diepste om gaat.

Zoals ik al zei: die punt aan een pijl is altijd scherp. En als de Heere Jezus deze gelijkenis als een pijl op Zijn boog legt en afschiet, is het Zijn doel om werkelijk pijn te veroorzaken. Dat geldt ook voor dit overbekende maar misschien toch redelijk onbekende hoofdstuk, Lukas 15. Als we dit hoofdstuk goed gaan begrijpen, gaan we vandaag met pijn naar huis. En Gods doel in deze pijn is dat er een bekering of verandering in ons leven komt.

In deze drie gelijkenissen oefent de Heere Jezus zware kritiek op de Joodse kerk en vandaag misschien op onze kerkelijke gemeente en uw, jouw en mijn leven. De Heere Jezus gebruikte vaak gelijkenissen om kritiek te uiten op de Joodse kerk. U kent die mooie gelijkenis van de Samaritaan toch wel? Een mooi en aangrijpend verhaal, denken we. Maar voelen we nog de hele zware kritiek erin? Met andere woorden, voelen we de

punt van de pijn? Want de Heere Jezus laat een priester langs die man heen lopen. Voelt u het? Een priester! En dan loopt er ook nog een Leviet langs. Dat was toch de kerk? Dat waren de mensen die geroepen waren om God uit te beelden! Die lopen gewoon langs die man heen. Dat is zware kritiek. Je kunt nog zo kerks zijn en zo vroom er uit zien en netjes gekleed gegaan, maar als je je medemens zomaar laat liggen, dan ben je uitermate goddeloos!

Later heeft de Heere een gelijkenis verteld over een vijgenboom, die al drie jaren is gevoed en nog geen vrucht geeft. Drie jaar... Al drie jaar heeft Hij gepreikt en geleefd in hun midden. Begrijpen we het? Ook in deze gelijkenis klinkt de pijnlijke kritiek door.

Ook de gelijkenis van de rijke man en de arme Lazarus bevatte kritiek op de Joodse kerk, want deze waardige zoon van Abraham liet, terwijl hij in weelde leefde, toch maar een arme Lazarus dood gaan.

Laten we nu eens gaan luisteren naar de Heere Jezus in deze gelijkenissen en ons afvragen: Door wie word ik afgebeeld in deze gelijkenissen?

Lees even met mij het begin van dit hoofdstuk: *En al de tollenaars en de zondaren naderden tot Hem, om Hem te horen. En de farizeeërs en de schriftgeleerden murmureerden, zeggende: Deze ontvangt de zondaren, en eet met hen.* Dat is de aanleiding tot de gelijkenis. Dat moet je nooit vergeten: er is altijd een directe aanleiding tot een gelijkenis. Hier zien we dus dat deze gelijkenis eigenlijk een antwoord is op een situatie of gesprek die voorafging. Er staan mensen rondom Jezus. Dat zijn farizeeërs, dat zijn schriftgeleerden. Vandaag zouden we zeggen: de ouderlingen, diakenen, dominees. Dus de kerkleiders! Maar zie, zij hebben zware kritiek op Jezus. Ze keuren het totaal af wat ze voor hun ogen zien: Hij eet met mensen waar nette kerkmensen zich niet mee moeten inlaten. En dáár geeft Jezus een antwoord op.

We denken in deze dienst na over Lukas 15. Het thema van deze preek en van dit hoofdstuk is: Gods rijke genade.

We staan stil bij twee punten:

1. Deze rijke genade wordt niet begrepen door de farizeeërs
2. Deze rijke genade wordt uitgebeeld door de vader in dit hoofdstuk. Daar gaat het eigenlijk om. Het gaat niet zozeer om dat verloren schaap, dat verloren penninkje en die verloren zoon. Het gaat over die vader. En die vader is niemand anders dan Jezus Zelf Die het hart van God de Vader uitbeeldt!

1. Deze rijke genade wordt niet begrepen door de farizeeërs

Als we de evangeliën lezen, dan moet het ons opvallen dat de godsdienstige leiders van Jeruzalem echt niet blij waren met de Heere Jezus. Ze waren niet blij met hoe die Man, deze nieuwe Leraar en Meester of dominee, aan het preken was en hoe Hij met de mensen omging. In feite waren ze totaal geschokt. Ze werden meer en meer onrustig en zelfs vijandig. Want de Heere Jezus trok bijna elke mat onder hun voeten weg. Hij was helemaal niet bang om aan elk theologisch stuk, waar de farizeeërs zoveel van maakten, een ruk te geven. Dat maakte die mensen heel erg onrustig. Tradities die al jaren werden

gehouden, werden door de Heere Jezus soms totaal genegeerd. Soms deed Hij dingen op de sabbatdag waarvan zij echt dachten dat het zondig was. We weten het uit de Schrift: de Heere Jezus ging heel open om met mensen waar de farizeeërs met een boog omheen liepen; tollenaars, hoeren... De Heere Jezus ging er mee om, heel open, onbevangen. Jezus brak schijnbaar met veel van de 'regels'. Hij raakte melaatsen aan. Hij maakte mensen beter op zondag. Hij at zelfs met mensen die niet eens van de kerk waren. En dat nog wel op de sabbatdag! Hij liet Zich zelfs aanraken door een vrouw. Ze mocht zelfs met haar haar Zijn voeten wassen. Terwijl de regel was: je mag niet met een vrouw praten, zelfs niet met je eigen vrouw, in het publiek. En een vrouw mag je zeker niet aanraken. De Heere Jezus deed dus dingen waar de farizeeërs totaal niet blij mee waren. Hij brak al hun regels.

En dan het meest wonderlijke in onze tekst: *En al de tollenaars en de zondaren naderden tot Hem*. Hebt u wel eens goed gelezen wat daar staat? Er staat niet: De Heere Jezus naderde tot de tollenaars en de zondaren. Nee, er staat: Zij naderden tot Hem!

Wie zijn die tollenaars en die zondaren eigenlijk? Weet u wat voor mensen dat waren? Dat waren vroegere kerkmensen. Dat waren Joden die behoorden bij de Joodse kerk. Die waren in de synagoge opgegroeid en in de tempel geweest. En toen ze ouder werden, zijn ze afgedwaald als een schaap. Ze zijn als de verloren zoon weggegaan.

Ziet u het verband met het hoofdstuk? Gaat het u een beetje dagen? Deze tollenaars en zondaren waren geen mensen van de wereld, dat moet u niet denken! Dat waren voorheen kerkmensen. Laat ik het maar zo zeggen: Dat waren geëxcommuniceerde mensen. Die waren onder de ban gezet, omdat ze niet volgens de regels van de kerk leefden en ook de geboden van God verbraken. Die waren als verloren zonen vertrokken. En die komen naar de Heere Jezus, en Hij eet met hen!

En nu horen we dat die schriftgeleerden en farizeeërs zitten te murmureren: 'Deze Man ontvangt de zondaren en Hij eet zelfs met hen!' U voelt de spanning in dit verhaal. En zoals ik al zei: deze mensen komen naar de Heere Jezus toe. Dat is heel moeilijk voor vroegere kerkmensen die een heel verkeerd pad opgegaan zijn, om terug te komen. Dat weet u misschien zelf wel. Als je de verkeerde kant op gegaan bent weet iedereen dat. Misschien denk je nu wel aan iemand die vanuit deze kerk de wereld ingegaan is, allerlei rare dingen heeft gedaan, zondige dingen heeft gedaan, misschien wel drugsverslaafd is geworden, of wat dan ook. De drempel van de kerk is dan heel hoog. Ze durven haast niet terug te komen. Waarom niet? Wat denkt u, waarom waren deze tollenaars en zondaren zo bang om tot de farizeeërs te komen? Ze werden afgekeurd. Ze kregen het gevoel: 'Weg! Je bent niet welkom! We willen jou niet meer zien! Jij bent zo'n slecht mens en we zien je liever niet meer.'

Maar dat voelden deze arme, verdwaalde en verloren mensen niet als ze de Heere Jezus zagen. Dat merkten ze niet als ze Zijn prediking hoorden. Dat voelden ze niet toen zij Hem leerden kennen. Hij ontving hen. Nee, hij praatte de zonde niet goed. Dat heeft de Heere nooit gedaan. Hij was eerlijk. Hij noemde de zonde ook echt zonde. En toch, wat straalde Hij nu uit? Genade! Dat is het woord waar we het over hebben vandaag. Het hele hoofdstuk gaat over genade. Over Gods genadige en rijke liefde.

Die genade wordt totaal niet begrepen door die farizeeërs. Niet alleen kenden zij het begrip 'genade' niet, genade zoals de Heere Jezus hen bewees maakte hen heel onrustig vanbinnen. Zoals de Heere Jezus met deze zondige mensen omging maakte hen zelfs kwaad. Zo behandel je toch zulke mensen niet. Die zijn alleen waardig om buiten de deur gehouden te worden. Zien we het beeld van de oudere zoon naar voren komen!? Die was blij geweest als zijn jongere broer nooit terug gekomen was! Uiteindelijk werd de woede van de farizeeërs zo groot dat ze de genadige Heere Jezus aan het kruis nagelden. Want ze wilden zo'n man niet. Ze wilden zo'n leer en leven niet.

Herkennen we iets van dit gevoel van de schriftgeleerden? Dan kom je iemand tegen die zo integer is, die zo lief is, zo ernstig met de dingen bezig, dan voel je jezelf gewoon onrustig in zo'n gezelschap. Het is niet dat zo'n persoon iets 'verkeerds doet' maar zijn of haar goed doen prikt ons geweten. Het makkelijkste is dan zo'n persoon af te keuren en te vermijden.

En nu moeten we vragen vandaag, voor ik naar de tweede gedachte ga: Hoe kan het dat de Joden zó reageerden op wat de Heere Jezus deed? Wat deed de Heere Jezus dan fout? Hij heeft niks fout gedaan, gemeente! Maar de Heere Jezus beeldde een Godsbeeld uit, dat de farizeeërs en schriftgeleerden niet kenden. Die dachten alleen maar: God is goed voor hen die goed zijn. God wil alleen maar hen ontvangen, die netjes leven, die de regels houden. Die God geeft alleen aan goede en nette mensen Zijn liefde. Maar slechte mensen, die verkeerde keuzes maken, nee...!

We lezen in deze gelijkenissen wel twee keer: *Ik zeg ulieden dat er alzo blijdschap zal zijn in de hemel over één zondaar die zich bekeert.* Wij zijn geen Jood in Jezus' dagen. Dat gezegde heeft voor ons niet dezelfde kracht als het had in Jezus' dagen. Weet u wat de farizeeërs leerden? Daar is vreugde in de hemel, als God een zondaar in de hel kan werpen. Door dat aan hun kinderen te leren probeerden ze waarschijnlijk hun kinderen te waarschuwen nooit 'de kerk' te verlaten. Maar ziet u het verschil in het Godsbeeld dat achter zo'n uitspraak staat? De Heere Jezus openbaart dat er vreugde in de hemel is over één zondaar die zich bekeert! Dat is nu juist het probleem met deze farizeeërs, met die schriftgeleerden: die kennen God niet, die kennen het Vaderhart niet! Die weten niet Wie God is! En zij hebben Hem als kerk helemaal misvormd in hun inbeelding en hun levensstijl.

U weet wel wie die farizeeër is in de derde gelijkenis. Dat is die oudste broer. Hij is niet blij dat zijn jongere broer weer terug gekomen is. Dat is de farizeeër. Die zoekt niet naar wat verloren is. Maar Jezus, in Zijn Woord, in Zijn bediening, zoekt zondaren! Hij ontvangt hen en eet met hen.

Misschien bent u vandaag naar de kerk gekomen met de gedachte: Ach, er is geen hoop voor mij. Als ik naar mijn verleden kijk, als ik naar mijn heden kijk, als ik zie wat ik ben en hoe ik denk en hoe ik leef en hoe ik voel, dan is er toch geen hoop voor mij. Zo'n heilig God, zo'n rechtvaardig God, en ik ben helemaal verkeerd, alles is verkeerd en dor en zondig aan mij. Vriend, hoor dan nog eens hoe dit hoofdstuk begint. Tollenaren en zondaren... Hij ontving ze en at met hen en dat doet de Heere Jezus nog.

Daarom heb ik al gezegd aan het begin van de preek: Dit hoofdstuk gaat niet in de eerste plaats over het verloren schaap, het gaat niet over de verloren zoon, het gaat niet over

hoe God een mens bekeert, hoewel er heel veel uit dit hoofdstuk te leren valt als het over die onderwerpen gaat. Maar het gaat over het Vaderhart van God Die met liefde en verlangen verloren schapen zoekt; Die zondaren en tollenaars trekt en met liefde ontvangt.

Calvijn vond vers 20 de kerntekst uit dit hele gedeelte: *En als hij nog ver van hem was, zag hem zijn vader en werd met innerlijke ontferming bewogen; en toelopende, viel hij hem om zijn hals en kuste hem.* In het Engels staat het er nog een beetje mooier: 'En de vader hem ziende, rende naar zijn zoon.' En Joodse mannen, Joodse vaders, die rennen nooit in het publiek. Dat was iets heel onwaardigs in de Joodse cultuur. Maar de Heere Jezus laat deze man rennen! Wat spreekt daaruit? Het genadekarakter van deze vader! Dat is onze tweede gedachte. We gaan eerst samen zingen, Psalm 86 vers 2 en 3:

Wie toch is, als Gij, weldadig?
Wees mij dan, o HEER', genadig;
Want mijn roepen en geklag
Klimt tot U, de ganse dag.
Wil de ziel Uws knechts verblijden,
Ondersteun hem in zijn lijden,
Want ik hef mijn hart en oog,
Trouwe God, tot U omhoog.

HEER', door goedheid aangedreven,
Zijt Gij mild in 't schuldvergeven;
Wie U aanroept in de nood,
Vindt Uw gunst oneindig groot;
HEER' neem mijn gebed ter ore;
Wil naar mijne smeking horen;
Merk, naar Uw goedgunstigheên,
Op de stem van mijn gebeên.

2. Deze rijke genade wordt uitgebeeld door de vader in dit hoofdstuk

Gods rijke genade werd niet begrepen door de farizeeërs. Daarom konden ze maar niet begrijpen dat de Heere Jezus zulke mensen als tollenaars en zondaren ontving en zelfs met hen at. Daarom geeft de Heere drie gelijkenissen om te illustreren wat genade is. Deze drie gelijkenissen gaan dus ten diepste over het beeld en het werk van de kerk. Die achtergrond moeten we wel goed in de gaten houden, als we deze drie gelijkenissen samen onderzoeken. Deze gelijkenissen zijn een antwoord op de aanklacht dat de Heere Jezus niet goed handelt met tollenaars en zondaren.

En de Meester van alle predikers preekt deze prediking heel wijs. Hij begint met iets waar elke Jood het gelijk mee eens is. Als er een schaap gemist wordt, gaat de schaapherder dat schaap toch zoeken? Hij neemt zelfs het risico om 99 schapen in de wildernis, staat er, achter te laten. Want dat éne schaap is afgedwaald.

Jongens en meisjes, schapen zijn domme dieren. Je kunt veel beter een geit hebben, die is veel pienterder. Een schaap ziet lekker gras en daar gaat hij. Dan ziet hij weer lekker gras en dan gaat hij weer verder. En dan is hij ineens de weg kwijt...

Niet alle kerkmensen die de kerk verlaten, doen dat zoals de verloren zoon. De meesten dwalen af als een schaap. Zoals een schaap zoekt naar iets wat beter lijkt in het naburige weiland. Zo is het met mensen ook vaak. Velen die de kerk verlaten zoeken naar liefde en begrip. En als ze dat niet vinden binnen hun omgeving, vinden ze het soms ineens buiten hun kerkelijke gezin. Als een schaap dwalen ze dan af. Zoals een schaap niet verder denkt dan zijn neus lang is, zo is het ook vaak met zulke afdwalende zielen. Die denken niet na maar drijven af op hun gevoelens.

Maar in deze eerste gelijkenis gaat het eigenlijk over de herder die op zoek gaat. Alles gaat hij doen om dat verloren schaap te vinden voordat het te laat is. Hij weet dat zo'n schaap geen kans van overleven heeft in de woestijnachtige omgeving. Overal lopen roofdieren rond en door z'n geblèr zal dat schaap niet lang onopgemerkt blijven.

Dus de herder doet alles om zo snel mogelijk dat schaap op te speuren. Al roepend en luisterend loopt hij te zoeken. Eindelijk heeft hij het gevonden en draagt het op zijn schouders naar huis. En natuurlijk, als je het dan vindt, dan ga je toch vrolijk zijn! Dan roep je je buurman, je buurvrouw: 'Kom, we gaan vrolijk zijn, want ik heb m'n schaap gevonden!' Dat is toch niet verkeerd? Nee, dat zal iedereen gedacht hebben. Natuurlijk is dat niet verkeerd. Dat is heel goed. Dat doet iedereen toch? Kijk, zo bereidt de Heere Zijn hoorders voor. Want is het dan ook verkeerd om blij te zijn als hoeren en tollenaars terug komen en zoekend gemaakt zijn en naar God terug mogen komen?

Ik ga even een vraag tussendoor stellen. Ik denk dat er in deze gemeente ook schapen zijn, die de kerk hebben verlaten. Ik zou wel eens willen zien hoeveel handen er omhoog gaan, als ik vraag: Wie van u is er al schaapherder geweest, om die schapen achterna te gaan? Ben je achter hen aan gegaan? Je hebt erover gepraat en je bent, laten we hopen, voor God op de knieën geweest. Maar heb je ze ook al opgezocht? U! Niet de ouderlingen, de diakenen, de dominee... Wij!

Nu voelt u het aan, hè? Nu wordt het een beetje scherp. Dat is ook de bedoeling van heel deze gelijkenis. Het ging immers over de Joodse kerk. Hebben ze die tollenaars wel eens opgezocht? Nee, ze hebben hen verworpen. Gaan we ook zo om met die jongeren en ouderen die in de disco zitten, aan de drugs verslaafd zijn, verslingerd zijn aan bepaalde muziek of die in kerken beland zijn waar ze werkelijk bedrogen worden door 'fijne gevoelens zonder waarheid'? Hoeveel hebben wij er opgezocht? Met liefde en door liefde gedrongen om hen weer terug te dragen als het ware? Of dat zal lukken, dat moeten we aan de Heere overlaten. Maar dat het waard is om te gaan zoeken, dat hoef ik toch niet te onderbouwen. Immers, een mens heeft toch een ziel die veel meer waard is dan de hele wereld.

We gaan weer naar de Heere Jezus luisteren. Hij neemt weer een ander beeld. Dat is ook heel duidelijk voor de Joodse vrouw. Het gaat over een vrouw die haar muntje verliest, misschien wel een stukje van haar bruidsschat. Heel belangrijk voor haar dus! Moet u zich maar eens indenken, dat u uw trouwring verliest. Dat is iets vergelijkbaars. Je zoekt

het hele huis door, je bezemt het hele huis en uiteindelijk vind je je mooie trouwring weer. Je bent zo blij! Dat is toch normaal, dat je dan blij bent? Met dit beeld bedoelt de Heere Jezus hetzelfde als met het eerste. De tollenaars en zondaren, het zijn als het ware 'verloren penningen.' En nu zijn deze verloren penningen teruggevonden. Is het dan verkeerd dat we blij zijn, dat Ik ze ontvang, dat Ik met ze eet?

Voelt u het aan? Dat is weer een duidelijke kritiek. Waar zijn deze Joodse vrouwen vandaag die alles doen om het verlorene te zoeken? Waar is deze kerk nu zo druk mee vandaag? Hoeveel mensen liggen er niet verloren in uw straat? Uw buurman? Een penning heeft een beeld op zich, wat misschien al wel wat vervaagd is. Wij zijn gevallen mensen en hebben Gods beeld in een zekere zin verloren. Maar toch... nog steeds zijn we naar Gods beeld geschapen. Dat maakt ons juist zo waardevol. Dat maakt elk mens meer waard dan de hele wereld, want hij heeft een ziel. Zijn verloren mensen ook zoveel waard voor ons? Is het duidelijk dat wij ook van alles doen om zulke 'verloren penningen' op te zoeken? Voelt u het aan? Daar gaat het om in dit hoofdstuk.

De Heere bereidt door deze eerste twee gelijkenissen eigenlijk de derde gelijkenis voor. Die derde gelijkenis moet een enorme schok voor de Joodse toehoorders geweest zijn. Immers nooit zou een Jood zijn zoon zo behandelen. Jongens, ik hoop dat jullie nooit zullen doen bij je vader en moeder wat deze jonge zoon deed. Luister goed wat hij eigenlijk zegt in zijn vraag. Hij zegt: *Vader, geef mij het deel des goeds, dat mij toekomt.* Hij zegt eigenlijk: 'Hé, pa, ik kan eigenlijk niet wachten tot u sterft en ik mijn deel van de erfenis krijg. Mag ik het al hebben? Het kan nog zo lang duren voor u overlijdt.'

Dat is wel de meest schokkende zoon! En de Heere deed dat expres hoor. De Heere maakt een heel zwart beeld. Weet u wie dat beeld is? Moet ik het echt zeggen? Dat zijn jij en ik! Denk maar aan Genesis 3. De Heere beloofde iets aan de mens, iets heel moois: 'Die Mij gehoorzamen, geef Ik het leven, het eeuwige leven.' Maar wij mensen zeggen: 'Nee, Heere, wij hebben een andere manier om dat te krijgen. Wij willen heel graag als God zijn en we gaan in opstand.' Zie je, dat is die verloren zoon. Hij is heel dichtbij nu. Dat ben ik, dat bent u. Dat is wel het zwartste voorbeeld dat we kunnen maken van onszelf. Zo verloren zijn we, dat we expres zo tegen God gezondigd hebben. Het toppunt van zondigheid!

Dan komt er weer iets dat te maken heeft met dat Joodse denken. Deze vader deed niet zomaar zijn latje open en pakte wat geld. Nee, de Joden hadden hun bezittingen in land. Dus wat deed deze vader? Hij ging zijn land verkopen en gaf deze jongen een buideltje geld van het verkochte land dat de erfenis was van zijn voorvaderen. Hij gaf het echt allemaal weg! Een derde van de erfenis kreeg deze jongen. Zie je, deze vader is echt van goud. Wat een contrast tussen die vader en die zoon! Die zoon zijn wij. En in die vader - dat begrijpen we nu wel - beeldt de Heere Jezus Zichzelf uit. Eigenlijk beeldt Hij daar het Vaderhart van God mee uit.

En dan gaat het verhaal verder. U weet het natuurlijk wel, hoe die zoon helemaal de wereld ingegaan is en - zoals die oudste zoon later zegt - zijn goed met hoeren doorgebracht heeft. Hij raakt totaal aan lager wal. Uiteindelijk gebeurt er iets in het leven van deze jongeman, terwijl hij bij de zwijnen zit. Hij komt tot zichzelf en krijgt

enorm spijt van zijn dwaze maar bovenal zeer goddeloze leven. Er is in zijn eigen gedachten geen hoop meer dat hij ooit weer bij zijn vader als zoon kan aankloppen. Hij weet dat hij voor altijd uit zijn vaders wil is geschreven. Nooit zal hij er meer op kunnen rekenen. Als jonge Jood had hij het immers vaak gehoord. 'Als jullie niet in de weg van de vaders wandelen, dan schrap ik je uit mijn wil en onteigen ik je als mijn zoon. Je zult dan als dood voor mij zijn. Altijd. Nooit zal ik dat meer veranderen...' Dat wist deze jongste zoon, maar hij had een plan bedacht: 'Misschien kan ik nog huurling worden. Dat is altijd nog beter dan hier tussen de varkens. En wie weet, langzamerhand kan ik misschien mijn plek in het hart van mijn vader terugverdienen.' Zijn wij daar ook mee bezig? Proberen beter te zijn, dit niet te doen, dat niet te doen, netjes naar de kerk, meer te bidden, meer Bijbel te lezen, preken lezen, ga maar door. Waarom doe je dat? Ik zeg niet dat het verkeerd is. Maar zijn we zo ook een beetje aan het proberen onze weg terug te verdienen in het Vaderhart? Ik herken dat wel. We zitten nog helemaal vastgeroest in het werkverbond.

En zo gaat die jongen naar huis. 'Dit ga ik vertellen: 'Vader, ik heb gezondigd tegen u en tegen de hemel. Ik ben niet meer waardig om uw zoon genaamd te worden. Maak mij als een van uw huurlingen.' En dan komt hij thuis, maar daar gebeurt iets waar hij nooit op gerekend had. Ook de hoorders van Jezus' preek hadden deze wending nooit verwacht. Hij stond misschien wel stokstijf stil, toen hij daar ineens zijn vader aan zag komen. Hij zag iets heel onjoods; hij zag zijn vader naar hem toe rennen, zoals het in de Engelse vertaling staat! Als zijn vader hem uiteindelijk bereikte, zal hij stotterend begonnen zijn, 'Vader... vader... ik heb tegen u gezondigd, en tegen de hemel gezondigd, ik ben niet waardig uw zoon genaamd te worden...' Maar zijn vader geeft hem niet de gelegenheid zijn zin af te maken. De vader vliegt hem om zijn hals! Hij kust hem al. Onbegrijpelijk. Hier zijn geen woorden voor.

Genade... daar gaat het vandaag over! Zo beeldt God hier, in Zijn Zoon, door deze gelijkenis, de onvoorstelbare en onbegrijpelijke genade uit. De zoon heeft niets meer te zeggen. Hij *kán* niets meer zeggen. En zijn vader zegt tot de dienstknechten: *Brengt hier voor het beste kled en doet het hem aan, en geeft een ring aan zijn hand en schoenen aan de voeten.* Dat is ook weer zo iets Joods. Als je schoenen aan hebt, ben je hersteld als zoon. Als je een ring aankrijgt van je vader, ben je weer 'in zijn boekje'. Al het verleden moet vergeten zijn, want het was totaal vergeven.

De vader pakt zijn beste pak en doet het zijn zoon aan omdat hij hem als zoon ziet. Gemeente, dat is iets heel onjoods. Ik weet niet of u nog orthodoxe Joden kent. Als een Jood christen wordt, dan wordt zo'n zoon of dochter als het ware dood voor zijn familie. Dan is hij nooit meer welkom, uit het boekje, geen erfenis. Ik wil je nooit meer zien! Dat gebeurt vandaag nog onder de Joden. Maar dat gebeurde toen ook al.

Nu zijn we eigenlijk bij de kern van de gelijkenis gekomen. Uiteindelijk gaat het helemaal niet over de verloren zoon, het schaap of de penning. Het gaat over de vader. Hij is het centrale punt van deze gelijkenis. Zoals de Heere Jezus de tollenaars en zondaren ontving, zo ontving die vader zijn zoon. En wat is dan het doel waar de Heere Jezus op aan werkt?

Dat wij als Zijn gemeente, als die vader, worden en zijn. Vooral naar hen die in de wereld gegaan zijn en alles hebben verloren. Juist naar hen, zoals die tollenaars en zondaren. Zij zijn dood, verloren en dat moeten wij zien om hun juist de genade te vertonen.

En gemeente, ik weet niet hoe u hier vandaag zit. Misschien voelt u zich in uw hart wel als de verloren zoon. Misschien heeft de Heere het u ook wel laten zien, waar het allemaal begon: in het paradijs. Het was geen ongeluk hoor, zo van: 'Dat had ik eigenlijk niet moeten doen.' Nee, daar is de mens expres, met volle bewustheid, wetend wat hij deed, tegen God in opstand gekomen. Misschien heb je leren zien: dat is ons beeld. Zó diep zijn wij gevallen! Het is zoals het hier uitgebeeld is in deze jongste zoon, die tegen zijn vader zegt: 'Ik kan niet wachten tot u dood bent, geef me die erfenis al.'

Misschien hebt u ook al zitten denken: Hoe kan ik óóit nog teruggaan? Hoe kan ik het ooit nog teruggeven? Hoe kan ik nu ooit weer tot zo'n God en Vader terugkomen? Daar gaat het nu helemaal over in deze gelijkenis. Deze gelijkenis is de openbaring van het hart van de Vader. Kijk, deze zoon kon terugkomen bij zijn vader. Hij was welkom. Zo laat God ons dat ook weten in Zijn Woord. Wie of wat we ook mogen zijn, bij Hem zijn zondaren die van hun goddeloze wegen afkeren, van harte welkom. Maar het Evangelie gaat nog veel verder dan deze gelijkenis. Om zondaren thuis te halen, trekt de Heere niet alleen zondaren terug naar Hemzelf. Maar Hij gaf ook als Vader Zijn enige Zoon aan een kruis over. Dat wonder kan ik niet verklaren hoor. Ik denk dat u als vader wel aan kunt voelen wat ik nu ga vragen: Wie van u, vaders, zou zijn ondeugendste of zijn slechtste zoon willen geven voor uw beste vriend? Er is geen haar op mijn hoofd die daar ooit over zou denken. God had één Zoon, een eniggeboren Zoon. En... Hij heeft hem gegeven voor de grootste vijanden. Dat is God! Dat is uitgebeeld in Zijn Woord. Zo wil en kan Hij zondaren terug ontvangen!

De Heere is gaarne vergevende. We gaan er straks van zingen uit Psalm 86. Eigenlijk mag je ook zeggen: Hij staat klaar om te vergeven. God in de hemel, Die Zich openbaart in Zijn Woord, is een God van vergeving! Dat is de boodschap. Dat is de ongelooflijke boodschap van het Woord. Wat die jongste zoon niet wist mogen wij als Gods knechten u allen toeroepen. De Heere in Zijn vaderlijke liefde staat in Zijn Zoon klaar om zondaren te ontvangen en met hen te eten.

Luister eens goed naar Handelingen 3 vers 26. Petrus preekt hier tegen mensen van wie hij moet zeggen: 'Jullie hebben de Zoon van God met je eigen vijandige handen vastgepakt en je hebt Hem vermoord aan het kruis.' Hij preekt tegen de mensen die misschien wel hebben geroepen: 'Kruis Hem, kruis Hem!' En dan mag Petrus dit preken: *God, opgewekt hebbende Zijn Kind Jezus, heeft Dezelve eerst tot u gezonden... dat Hij ulieden vloeken zou... Dat zou je toch verwachten? Maar er staat: Dat Hij ulieden zégenen zou, daarin dat Hij een iegelijk van u afkere van uw boosheden.*

Ik zal maar eerlijk zijn: Als iemand mijn kind zou vermoorden, ik denk niet dat dit mijn eerste boodschap zou zijn naar zulke moordenaars. Maar dat is wel de boodschap van God de Vader! Die genade, die rijke genade, wordt in deze gelijkenis door de vader uitgebeeld.

De oudste zoon heeft nooit naar zijn jongere broer gevraagd. Hij heeft nooit eens gezegd tegen vader: 'Papa, vindt u het goed dat ik mijn jongste broer eens ga opzoeken?' Dat heeft hij nooit gedaan. Die had hij afgeschreven. Dat was het beeld en de houding van vele Joodse kerkleiders en -leden. En ik vraag u vandaag nogmaals: Dat zijn wij toch niet? Dat bent ú toch niet? U kent heel veel mensen die als een tollenaar de wereld in zijn gegaan, die de kerk de rug hebben toegekeerd, die totaal zondige, verkeerde keuzes hebben gemaakt. Is dit dan de boodschap die wij hen toezenden? Want uiteindelijk is het doel van deze gelijkenis, dat de Heere Jezus zegt: 'Jullie, kerk, jullie moeten als die vader worden. Dat doe Ik; Ik ontvang de tollenaars en de zondaren en Ik eet met hen. Zo zouden jullie moeten zijn.'

Mag ik dan ook nog een woord zeggen tot diegenen hier, die deze God hebben leren kennen in Zijn genade? Wat mag u belijden? U hebt geleerd wat genade betekent. Laat u dat ook zien? Straalt u dat ook uit? Mag de wereld het zien en horen en merken, dat u genade hebt ontvangen, zodat u ook genade kunt laten zien? Dat is de roeping van de kerk! *Laat uw licht also schijnen* (Matth.5:16). Wat is dat licht? Licht is iets aantrekkelijks. Wanneer je in het duister zit, trekt het licht je, als iets liefelijks. Zo zegt de Heere Jezus: 'Kerk, ik heb jullie in de wereld gezet om een licht te zijn. Het lieflijke licht van Mijn heilige genade moet naar de tollenaars en zondaren worden geschenen.'

En zo, gemeente, is deze gelijkenis voor ons vandaag een scherpe pijl. Ik kan allerlei hele mooie toepassingen maken naar dit hoofdstuk, maar vandaag deze pijl: Beelden wij genade uit?

Ik ga met een verhaal eindigen, jongens en meisjes. Er was eens een jongen van huis weggelopen en over de zeeën gaan zwerven. Hij had nooit meer iets van zich laten horen. Vader en moeder waren grijs geworden van het verdriet over hun verloren zoon. Die jongen nam nooit eens de moeite om een briefje naar huis te schrijven. Ze wisten niet eens of hij nog in leven was.

Maar de Heere heeft een wonder gedaan in zijn leven. Hij kwam ergens op de wereld tot bekering. Hij voelde wat hij gedaan had en is terug naar huis gegaan. Maar hij was wel een beetje bang. Ik heb mijn vader en moeder zo beledigd, zou ik wel welkom zijn? Hij schreef zijn vader en moeder een brief met het verhaal van zijn leven. Hij schreef ook: 'Ik wil naar huis komen, maar ik begrijp dat ik misschien niet meer welkom ben. Maar ik kom thuis met de trein (die trein ging precies achter hun huis langs). Ik zal bij het raam gaan zitten. En als ik dan welkom ben, willen jullie dan een wit sloopje aan de waslijn hangen? Als ik dat witte sloopje zie, dan zal ik uitstappen bij het volgende station. En als ik niet meer welkom ben, dan moet u het maar niet buiten hangen. Dan begrijp ik het wel.'

Die jongen ging naar huis. Hij zat in die trein, met een bonzend hart. Hij ging door de bocht heen en zag zijn huis daar al in de verte. En toen zag hij iets wat hem verbrak... Hij zag niet zomaar één wit sloopje. Hij zag witte lakens over het hele huis en over de hele tuin...!

Voelt u het aan? Weet u wat uw Bijbel is? Dat is als het ware een wit laken. Dat begint helemaal in de hemel en dat hangt precies voor uw voeten. Daarin zegt de Heere: 'Ik ben niet zoals jullie mensen. Mijn gedachten zijn niet als jullie gedachten en Mijn wegen zijn

niet als jullie wegen. Ik ben heel anders dan jullie. En als een zondaar tot Mij terugkeert, zal Ik menigvuldig vergeven!’

Die zoon uit de gelijkenis kwam wel als zondaar. Hij kwam niet terug met geld of met een mooie jas. Hij kwam zoals hij bij de varkens had gezeten. Maar wie zo als zondaar bij de Heere terugkomt, die zal Hij menigvuldig vergeven.

Misschien bonkt uw hart ook wel: ‘O, ik heb zo zwaar gezondigd tegen God!’ Dat hebt u inderdaad gedaan. We hebben helemaal geen idee hoe zwaar we gezondigd hebben, zó zwaar is het! En toch, houd dat witte laken maar in de gaten. De Naam op dat witte laken is... Jezus Christus!

Amen.

Slotzang: Psalm 34: 9

God is ‘t verbroken hart,
‘t Verbrijzeld en bedrukt gemoed,
Te allen tijd’ nabij en goed,
In tegenheid en smart.
Veel wederwaardigheên,
Veel rampen zijn des vromen lot;
Maar uit die alle redt hem God;
Hij is zijn heil alleen.

Deze preek is eerder gepubliceerd in de prekenbundel ‘Beloften voor zoekers’ van verschillende predikanten (Uitg. Den Hertog en JBG, 2012)